

Η Εφαρμογή ESG (Environmental - Social - Governance) Πλαισίου στη Διεθνή Ναυτιλιακή Επιχειρηματικότητα

Θεόδωρος Συριόπουλος

Καθηγητής Ναυτιλιακής Χρηματοοικονομικής
Πρόεδρος, Τμήμα Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σταύρος Καραμπερίδης

Senior Lecturer in Maritime Economics
Head, Maritime Transport Research Group
Plymouth Business School, UK

Μιχαήλ Τσατσαρώνης

Επισκ. Καθηγητής, Ποσοτικές Μέθοδοι στη Ναυτιλία
Τμήμα Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γεωργία Μπούρα

Δικηγόρος ΠΜΣ
Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

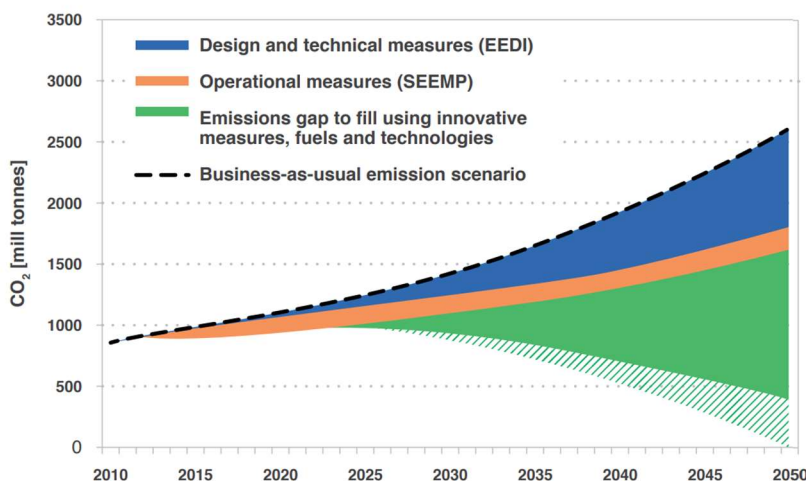
ESG στη Διεθνή Ναυτιλία – Έμφαση στο Θαλάσσιο Περιβάλλον

Ο όρος 'ESG' αναφέρεται στο σύνθετο πλαίσιο των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διοικητικών (environmental, social, governance, ESG) προτεραιοτήτων στο συνολικό πλέγμα δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και αξιοποιείται ευρέως πλέον τόσο στη χρηματοοικονομική αξιολόγηση των εταιριών όσο και στις επιλογές των διεθνών επενδυτών. Η συστηματική εφαρμογή ESG κριτηρίων, με υλοποίηση βέλτιστων πρακτικών στους άξονες 'περιβάλλον – κοινωνία – διοίκηση', ενισχύει την εταιρική αξία των επιχειρήσεων. Εκτιμώμενα κεφάλαια άνω των 80 τρισ. δολαρίων επενδύονται από διεθνείς εταιρίες διαχείρισης σε εταιρίες με ισχυρές ESG στρατηγικές.

Η υιοθέτηση ESG πρακτικών από τις διεθνείς ναυτιλιακές επιχειρήσεις αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή προτεραιοτήτων **περιβαλλοντικής προστασίας**. Ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (International Maritime Organization, IMO) προωθεί την διεθνή πρωτοβουλία 'IMO 2020', με την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου μίας από τις σημαντικότερες διεθνείς Συνθήκες στη ναυτιλία για την αποτροπή μόλυνσης από τα πλοία (MARPOL, Annex VI). Από την 1^η Ιανουαρίου 2020, οι ναυτιλιακές εταιρίες διεθνώς καλούνται να λειτουργούν τα πλοία τους με πιο φιλικά προς το περιβάλλον καύσιμα, με στόχο να μειωθεί το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα (εκπομπές διοξειδίου άνθρακος και θείου) και να βελτιωθεί η ποιότητα της ατμόσφαιρας και του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Σε σύγκλιση με τους κρίσιμους Στόχους για Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDG) των Ηνωμένων Εθνών, η Επιτροπή Προστασίας του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος του IMO προωθεί επίσης ένα σύνολο υποχρεωτικών μέτρων, για τη συνολική μείωση των συνεπειών του σύνθετου περιβαλλοντικού προβλήματος του 'θερμοκηπίου' (greenhouse gas emissions, GHG) από το σύνολο του ναυτιλιακού στόλου, κατά τουλάχιστον 40% μέχρι το 2030 και κατά 50% μέχρι το 2050 έναντι των αντίστοιχων επιπέδων του 2008 (εκτιμώμενη απαιτούμενη μείωση εκπομπών διοξειδίου άνθρακος περί 85% ανά πλοίο – **decarbonization**, Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1

Πηγή: International Maritime Organization

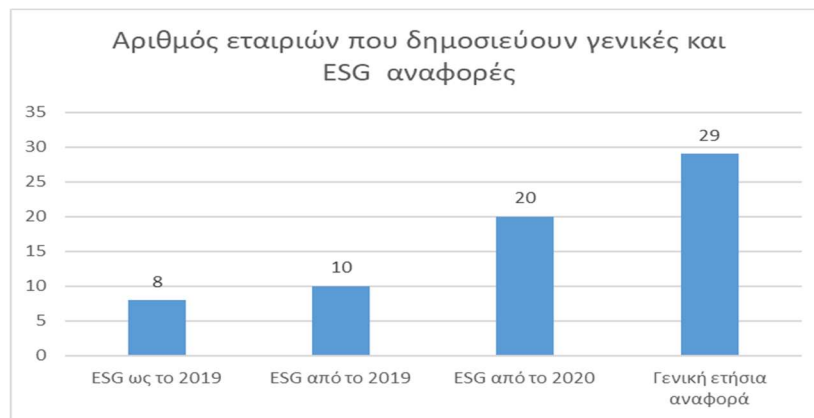
Η συμμόρφωση των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, συνεπώς, με τις αυξανόμενες διεθνείς κανονιστικές απαιτήσεις για τον περιορισμό του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και η προώθηση ενός μοντέλου βιώσιμης γαλάζιας ανάπτυξης επηρεάζουν σημαντικά τις στρατηγικές προτεραιότητες των ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Η υιοθέτηση ESG κριτηρίων από τις σύγχρονες ναυτιλιακές επιχειρήσεις λαμβάνεται πλέον σοβαρά υπόψη στη διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών κεφαλαίων για την υλοποίηση υψηλής εντάσεως-κεφαλαίων ναυτιλιακών επενδύσεων. Το κόστος προσαρμογής των ναυτιλιακών επιχειρήσεων στο πλαίσιο του IMO μέχρι το 2050 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε ύψος ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων.

Πρόσφατες έρευνες αναδεικνύουν την ισχυρή συσχέτιση επιχειρηματικής βιωσιμότητας μέσω της υιοθέτησης στρατηγικών ESG και της χρηματοοικονομικής απόδοσης των ναυτιλιακών επιχειρήσεων (Sygiopoulos et al., 2020, Eccles et al., 2014, Ιοαννου and Serafeim, 2012). Εξάλλου, οι εταιρίες με ισχυρό ESG πλαίσιο εμφανίζονται πιο ανθεκτικές σε διεθνείς κρίσεις και αναταράξεις, όπως στην πρόσφατη υγειονομική πανδημία COVID-19.

Εταιρική Απόδοση ESG και Ναυτιλιακή Χρηματοδότηση

Η δημοσιοποίηση των επιδόσεων του πλαισίου ESG πραγματοποιείται από τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις σε προαιρετική βάση ακόμα. Όμως, ο αριθμός ναυτιλιακών επιχειρήσεων που εφαρμόζει και δημοσιεύει ειδική έκθεση στο πεδίο ESG βαίνει αυξανόμενος (Διάγραμμα 2). Σε δείγμα 67 ναυτιλιακών εταιριών, ποσοστό 57% (38/67) δημοσιεύει εξειδικευμένη ESG έκθεση (2021).

Διάγραμμα 2

Πηγή: Συγγραφείς

Η σύνδεση των όρων χρηματοδότησης με τις επιδόσεις στο ESG πεδίο αναμένεται να επιταχύνει τις σχετικές προσαρμογές στο ναυτιλιακό κλάδο. Ενδεικτικά, η πρωτοβουλία **‘Poseidon Principles’** εισάγει συγκεκριμένο πλαίσιο κλιματικής ευθυγράμμισης ως προϋπόθεση για την έγκριση ναυτιλιακού δανεισμού από τις διεθνείς τράπεζες που συμμετέχουν. Πρόσφατη έρευνα των συγγραφέων του παρόντος αναδεικνύει την θετική επίδραση των Poseidon Principles στη μεγέθυνση της χρηματιστηριακής αξίας των ναυτιλιακών επιχειρήσεων (Syriopoulos et al., 2021). Αντίστοιχες πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU green deal) αποσκοπούν στην επίτευξη βελτιωμένης κλιματικής ισορροπίας έως το 2050 και απαιτούν δημοσίευση εκθέσεων των εταιριών ως προς τις ESG επιδόσεις τους, στοιχείο που συνδέεται με επακόλουθες συνέπειες για την πιστοληπτική τους ποιότητα. Στις επιλογές βιώσιμης ναυτιλιακής χρηματοδότησης περιλαμβάνονται επίσης τα **‘πράσινα’ ομόλογα** (green bonds), χρηματοδοτικά αξιόγραφα συνδεδεμένα με περιβαλλοντικά φιλικές επενδύσεις, όπως προγράμματα μετασκευής πλοίων, πλοία νέας τεχνολογίας, εναλλακτικά καύσιμα κ.α.

Βιβλιογραφία

Eccles, R.G., Ioannou, I., Serafeim, G. (2014). The impact of corporate sustainability on organizational processes and performance. *Management Science*, 60(11), 2835-2857.

Ioannou, I., Serafeim, G. (2012). What drives corporate social performance? The role of nation-level institutions. *Journal of International Business Studies*, 43(9), 834–864.

Syriopoulos, T., Tsatsaronis, M., Gavalas, D., Gkorila, M. (2020). The impact of corporate social responsibility on corporate financial performance: An empirical study on shipping. 28th Annual International Association of Maritime Economists (IAME) Conference, 10 - 13 June, Hong Kong.

Syriopoulos, T., Tsatsaronis, M., Boura, G. (2021). ‘Poseidon Principles’: The impact on shipping finance. 29th Annual International Association of Maritime Economists (IAME) Conference. 25 - 27 November 2021, Rotterdam.